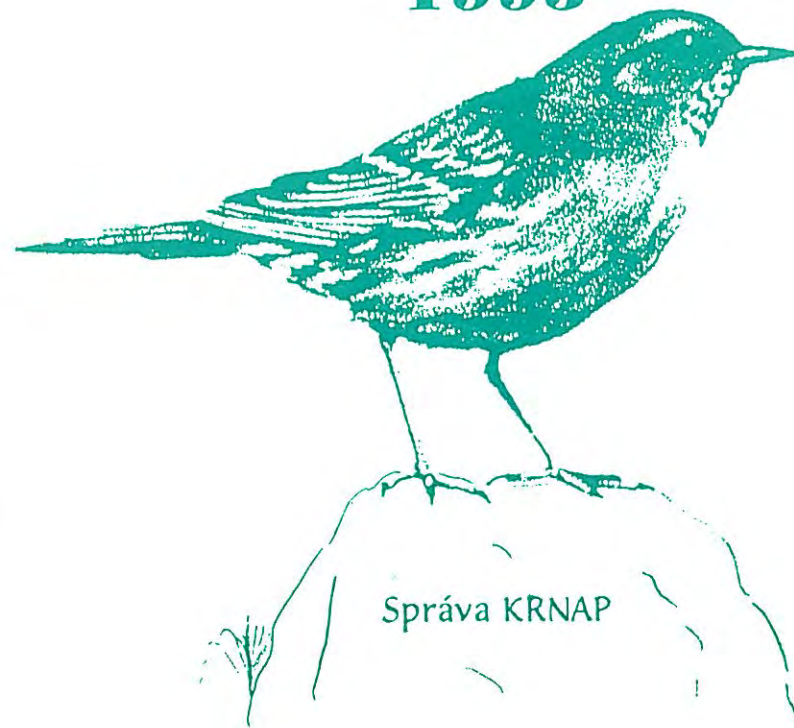

Ročník XXI

PRUNELLA

Zpravodaj
Oblastní ornitologické sekce
při Správě Krkonošského národního parku
ve Vrehlabí

1995

Správa KRNAP

Pokyny pro autory

Prunella - sborník Oblastní ornitologické sekce při Správě KRNAP vychází jedenkrát ročně a slouží k publikování odborných ornitologických prací a sdělení z oboru ornitologie a ochrany ptactva, především z oblasti Krkonoš. Zveřejňuje i krátké zprávy, zvláště výskyty vzácných druhů, v celé oblasti vertebratologie. Vychází v rozsahu 20 - 40 stran. Rozsah jednotlivých prací není stránkově omezen, avšak publikování rozsáhlejších příspěvků je nutno dohodnout předem s redakcí.

Rukopis pište strojem nebo počítačem po jedné straně papíru formátu A4, na jeden řádek 60 úhozů. Každá práce musí být označena stručným názvem a jménem autora. Na konci textu uveďte svou přesnou adresu. Práce většího rozsahu musí být děleny podle kapitol (úvod, metodika, výsledky, diskuse, závěr či souhrn apod.).

Literární citace na konci prací uvádějte tímto způsobem: příjmení autora a křestní jméno (ve zkratce), rok vydání, název časopisu, ročník a strana. U knih i místo vydání. Příklad: Novák, L., 1968: Hnízdění cvrčilký slavíkové. Živa, 36: 49-50 nebo Novák, L., 1968: Ptactvo východních Čech. Artia Praha.

Kresby, grafy a tabulky vyhotovte na zvláštním bílém nebo pauzovacím papíře a řádně označte umístění v textu. Max. velikost tabulky či grafu je 10 x 15 cm. Každý obrázek doplňte popisem. K příspěvku je možno dodat kvalitní a kontrastní fotografie na lesklém papíře, nejlépe formátu 9 x 13 cm.

Redakce si vyřizuje právo provést drobné formální úpravy textu.

OBSAH

RNDr. Petr MILES: Ornitologický rok 1995, zpráva o činnosti sekce	2
Miroslav DUSÍK: Stručné vyhodnocení obsazení hnízdních budek pro dravce a sovy na území KRNAP v roce 1995	7
Ladislav HLAVATÝ: Sedí samec t'uhýka obecného (<i>Lanius collurio</i>) na vejcích a mládětech ?	10
Miloš MAREČEK: Jak přišla možná česká ornitologie o pozorování drozda pestrého (<i>Zoothera dauma</i>).	11
Výsledky kroužkování ptáků v Krkonoších v letech 1975-95	11
Významnější ornitologická pozorování v roce 1995	15
Obsah ročníků 1990-95 zpravodaje Prunella	23
Adresář členů a spolupracovníků sekce	25
VERTEBRATOLOGICKÁ PŘÍLOHA	
Výskyty obratlovců (vyjma ptáků) v oblasti Krkonoš	27

Ornitologický rok 1995, zpráva o činnosti sekce

RNDr. Petr MILES, CSc.

Uplynulý rok 1995 se vyznačoval pokračováním v dosavadních aktivitách (s výjimkou ukončeného úkolu - Mapování hnízdního rozšíření ptáků) a zintenzivněním činnosti některých z nich.

Výzkum populační dynamiky a sezónní proměnlivosti ptáků na Horních Mísečkách se uskutečnil v červnu, červenci a začátkem srpna, odchyceno bylo 235 ptáků ve 30 druzích (viz tab. 1). Pozoruhodnostmi těchto odchytů byly prokázané hnízdní výskyty dlaska tlustozobého, stehlíka obecného a sýkory babky. 14.-16.VI. nebyla ještě mezi odchycenými ptáky žádná tohoroční mlád'ata, 3.-7.VII. bylo létajících mlád'at v populaci jen 21 %, 30.VII.-4.VIII. 56,9 %. Svědčí to o pozdním a neúspěšném hnízdění v jarním období, většina mlád'at se patrně vyvedla až při druhých a náhradních snůškách. Celková denzita ptáků na stanovišti se během celého sledovaného období blížila obvyklému průměru. Na monitorovací akci se podíleli Miles (14.-16.VI.), Grúz (3.-7.VII.) a Harant a Horák (30.VII.-4.VIII.).

Pokračovaly noční odchvy ptáků u Rýchorské boudy, poprvé se výrazněji zdařil i jarní odchyt. Celkovým výsledkem bylo odchycení 339 ptáků v 19 druzích (viz. tab. 2). Nově odchycenými druhy při nočních odchycích v Krkonoších se staly střízlík obecný, kos černý, strnad obecný, ůuhýk obecný a krutihlav obecný. Dalšími pozorovanými ptáky v noci u reflektoru byli drozd cvrčala, pěnkava jikavec, sluka lesní, chrástal (patrně chrástal vodní), sýc rousný, kalous ušatý a volavka popelavá. V blízkosti odchytového stanoviště se pískáním podařilo přivábit kulíška nejmenšího. Podařilo se též polapit budníčka většího s německým kroužkem. Na odchycích se podíleli Broulík, Červa, Fišera, Hajný, Mareček a Miles.

Ačkoliv se uplynulý rok 1995 jevil z hlediska početnosti výskytu i průběhu hnízdění jako méně příznivý, přesto došlo k nárůstu počtu okroužkovaných ptáků. Vcelku bylo v oblasti Krkonoš okroužkováno 2197 ptáků v 76 druzích, což je nejvíce za posledních 7 let. (viz výsledky kroužkování ptáků v Krkonoších, str. 11).

V pořadí nejčastěji kroužkovaných ptáků došlo oproti předcházejícím rokům ke změnám. Nejvíce se odchýtilo červenek obecných (207), hlavně zásluhou nočních odchytů. Zdokonalením odchytových metod se zvýšil počet okroužkovaných jiříček obecných (158). Kroužkováním mlád'at v hnízdech i nočními odchvy vzrůstá počet lejsků černohlavých (128). Hojně se nadále kroužkují čížci lesní (128) a pěnice černohlavé (113), pokračuje úspěšné vyhledávání hnízd ůuhýka obecného (125). Okroužkována a kontrolována byla opět patrně celá hnízdní populace modráčka tundrového (48 nově okroužkovaných ptáků). Z větších ptáků zasluhuje pozornosti 29 okroužkovaných poštolek obecných, 15 puštíků obecných a 9 krahujců obecných.

Nejúspěšnějším kroužkovatelem v sekci zůstává nadále pan Ladislav Hlavatý, který sám okroužkoval 807 ptáků ve 46 druzích.

Zajímavějších ornitologických pozorování se v uplynulém roce podařilo nashromáždit opět značné množství.

Volavka popelavá se vyskytuje v malém počtu v oblasti Krkonoš v průběhu celého roku, hnízdění však dosud plně prokázáno nebylo. Také čap černý byl zastížen i v zimních měsících. K vzácnějším migrantům lze zařadit 2 morčáky prostřední ve Vrchlábí. Ve vysokých polohách Krkonoš byli zaznamenáni vzácní dravci (včelojed lesní, luňák červený, moták pochop, moták pilich i moták lužní, sokol stěhovavý, ostříž lesní, orel křiklavý a orel skalní), v podhůří u vod orlovec říční a v zimě dřemlík tundrový.

Těší opětně, i když jen ojedinělý výskyt jeřábka lesního na Rýchorách a několik pozorování tetřeva hlušce ve volné přírodě. Zdá se, že se zvyšují stavy koroptve polní a zvláště křepelky polní, s oběma druhy se lze setkat i ve vyšších horských polohách. Také chrástal polní, který se v současnosti těší velké pozornosti ornitologů, si oblíbil vlhké horské louky.

Pták roku 1995, čejka chocholátá, se stává i v podhůří Krkonoš velkou vzácností. Také výskyt dalších bahňáků (kulík říční, pisík obecný, vodouš kropenatý) je jen ojedinělý, častěji se i ve vyšších polohách zastihne jen sluka lesní. Na vysokohorských rašeliništích je stále ojediněle přítomna bekasina otavní.

Pravidelně se každoročně do oblasti Krkonoš zatoulává racek chechtavý, poprvé zde však byl zaznamenán i výskyt racka bouřního. Zdá se, že přibývá hnízdicích holubů doupňáků, poprvé byl zaznamenán zimní výskyt holuba hřivnáče. Pozoruhodný je hnízdní výskyt hrdličky divoké ve vyšších horských polohách.

Po dlouhé době byla v podhůří Krkonoš prokázána sova pálená, přibývá důkazů o hnízdním výskytu kulíška nejmenšího. Velmi neobvyklé je pozorování krutihlava obecného v hnízdním období vysoko v horách, po dlouhé odmlce zazněl znovu zpěv skřivana lesního v horách i v podhůří.

V době tahu lze i v Krkonoších zastihnout břehulí říční, vlaštovka obecná hnízdí ojediněle i na některých vysokohorských boudách a nejhojnější druh této čeledi, jiříčka obecná, se po vyhnízdění srocuje i v několikasetkusových hejnech.

Konipas horský byl pozorován při neobvyklém způsobu hnízdění i sběru potravy daleko od vody.

Na vysokohorských rašeliništích se udržuje již od r. 1978 hnízdní populace modráčka tundrového, ptačího druhu, který se stal raritou Krkonoš. Zásluhou ornitologa ing. B. Chutného je v Krkonošském národním parku modráček tundrový (spolu s tetřevem hlušcem) nejsledovanějším ptákem. Ing. B. Chutnému se navíc podařilo prokázat v blízkosti hnízdiště modráčků i překvapivě hnízdění bramborníčka černohlavého, doložené nálezem hnízda s násadou vajec.

Ukazuje se, že budníček zelený, ptačí druh nacházející se v posledních letech v centru pozornosti, se objevuje v Krkonoších hojněji jen v některých letech, v r. 1995 byl zaznamenán pouze v jediném případě.

Krkavce velké lze již v oblasti Krkonoš považovat za obvyklé, pravidelně se vyskytující ptáky, kteří působí škody a problémy na chráněném ptactvu a lovné zvěři. Další nárůst jejich početních stavů však již patrně nelze očekávat a nejsou již hlášena tak početná hejna jako v několika předchozích letech.

S vrabcem domácím i vrabcem polním se setkáváme hlavně jen v podhůří a nižších partiích hor. Přesto však byl vrabec domácí v uplynulém roce zastížen v podzimním období až u Luční boudy.

Pěnkava obecná v oblasti Krkonoš i ojediněle zimuje. Příbuzný jikavec severní se objevil nejen v době tahu, kdy zaletoval i v noci na reflektor, ale výskyt zpívajícího samce koncem května znovu oživil úvahy o možnosti jeho příležitostného vyhníždění.

Z nových lokalit je hlášen ve vyšších polohách Krkonoš již obvyklý hýl rudý. Zajímavé je pozorování, že ozobává omítku ze stěn budov, podobně jako je tomu u křivek a čížků. Jeho příbuzný hýl obecný upoutal v uplynulém roce také pozornost. V březnu a dubnu se objevil v nebývalém množství u krmítka se slunečnicí u Rýchorské boudy a početně převládá nad všemi zde přítomnými ptáky. Proměření 43 odchycených jedinců naznačuje, že se přes pokročilou roční dobu jednalo patrně ještě o zimující severskou populaci.

Neobvyklé je zastížení zpívajících samců strnada obecného a samice tuháka obecného s hnízdní nažinou v hnízdním období vysoko v horách na Pančavské rašelině.

Řadu nových faunistických poznatků přinesly noční odchvy. Tak interzivní tah králičků obecných probíhá ještě i začátkem listopadu.

V zámeckém parku ve Vrchlabí bylo zaznamenáno nežádoucí křížení bernešky velké a husy velké, které mají spolu potomstvo. Tomu je zapotřebí zabránit v budoucnu tím spíše, že oba druhy i jejich kříženci mohou pronikat do volné přírody. Ulétlé bernešky velké se již v okolí Vrchlabí pokusily zahnízdit. V okolí Vrchlabí se objevují i volně létající husice rudé, které pocházejí rovněž z chovů Správy KRMAP na rybnících ve vrchlabském zámeckém parku.

Mnohé informace publikované v Prunelle nepocházejí pouze od členů ornitologické sekce, ale i od dalších zájemců, kteří nám je ochotně předávají. Patřil mezi ně i významný německý ornitolog Hans BUB, který po několika posledních let pobýval v létě se svými přáteli v klidném koutu Krkonoš v Horních Albeřicích. Hans Bub (narozen 2.IX.1922) je autorem mnoha ornitologických prací, známá je zejména jeho čtyřdílná publikace Vogelfang und Vogelberingung. Během svého života pracoval dlouho zejména na ostrově Helgoland, známém ornitologickým odchytovým a výzkumným stanovišti. Jeho úmrtí 22.III.1995 hluboce želíme.

Výroční členská schůze se uskutečnila 18.II.1996 v Hlavním informačním středisku Správy KRMAP ve Vrchlabí za přítomnosti 22 osob. Kromě obvyklých bodů programu (zpráva o činnosti za uplynulý rok, přehled zajímavějších ornitologických pozorování, výsledky odchytů a kroužkování, mapování hnízdního rozšíření ptáků) přednesl Ing. M. Lubas referát o výzkumu a odchycích chřástala polního. Schůze probíhala za bohatých a zajímavých diskusních příspěvků přítomných. Na schůzi byli též vyhodnoceni a odměněni nejlepší členové sekce za uplynulý rok - M.Lejdar za mladou, M.Mareček za střední a L.Hlavatý za starší generaci. Deset členů sekce obdrželi v r. 1996 zdarma časopis (měsíčník) Správy KRMAP "Krkonoše".

Presentace ornitologické sekce na veřejnosti se projevuje především prostřednictvím zpravodaje sekce Prunella. Zájem o zpravodaj vzrůstá, je zaslán i daleko za hranice Krkonoš. Naučný panel informující o ornitologické

sekci je umístěn na putovní výstavě Zvířena Krkonoš, informace o sekci jsou i v Ročence Správy KRMAP a v časopise Krkonoše.

V plánu činnosti na rok 1996 je pokračování v monitoringu (sčítání ptáků na transektech, odchvy na H. Mísečkách) a v jarních i podzimních nočních odchycích na Rýchorské boudy.

Rovněž ostatní aktivity (registrace zajímavých ornitologických pozorování, individuální kroužkovací činnost, rozmísťování a kontroly ptačích budek, vedení kroužků mládeže) jsou velmi žádoucí.

Pro rok 1996 je vyhlášen ptákem roku, kterému má být věnována maximální pozornost, tuhák obecný. Kroužkovací stanice v Praze vyhlásila za cílový druh křepelku polní, která by se mohla stát, spolu s chřástalem polním, i v oblasti Krkonoš zajímavým cílem výzkumu, odchytů a kroužkování.

RNDr. Petr MILES
Správa KRMAP, Vrchlabí

Druh:	14.-16.6.			3.-7.7.				30.7.-4.8.			14.8.-4.9.		
	M	F	Σ	M	F	ju	Σ	ad	ju	Σ	ad	ju	Σ
1. <i>Parus major</i>	1	1	2	-	-	6	6	-	-	-	2	6	8
2. <i>Carduelis spinus</i>	4	3	7	3	3	-	6	16	29	45	29	29	58
3. <i>Pyrrhula pyrrhula</i>	11	1	12	1	1	-	2	7	-	7	21	-	21
4. <i>C. coccothraustes</i>	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
5. <i>Carduelis carduelis</i>	1	1	2	-	1	-	1	-	-	-	3	-	3
6. <i>Emberiza citrinella</i>	2	-	2	1	-	2	3	1	-	1	4	2	6
7. <i>Sylvia atricapilla</i>	5	6	11	6	1	-	7	3	4	7	21	4	25
8. <i>Phoenic. ochruros</i>	2	1	3	1	6	6	13	-	-	-	10	6	16
9. <i>Fringilla coelebs</i>	3	-	3	5	7	-	12	3	-	3	18	-	18
10. <i>Prunella modularis</i>	1	-	1	1	4	1	6	-	6	6	6	7	13
11. <i>Accipiter nisus</i>	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
12. <i>Carpod. erythrinus</i>	-	-	-	2	4	-	6	-	3	3	6	3	9
13. <i>Erithacus rubecula</i>	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1
14. <i>Sylvia horin</i>	-	-	-	1	1	1	3	-	1	1	2	2	4
15. <i>Turdus philomelos</i>	-	-	-	-	1	-	1	-	1	1	1	1	2
16. <i>Motacilla cinerea</i>	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	1	-	1
17. <i>Turdus viscivorus</i>	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	1	-	1
18. <i>Turdus merula</i>	-	-	-	1	1	-	2	-	-	-	2	-	2
19. <i>Carduelis flammea</i>	-	-	-	-	1	-	1	5	-	5	6	-	6
20. <i>Trogl. troglodytes</i>	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	1	-	1
21. <i>Parus palustris</i>	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	1	-	1
22. <i>Delichon urbica</i>	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	1	-	1
23. <i>Phyllosc. collybita</i>	-	-	-	1	-	-	1	3	13	16	4	13	17
24. <i>Parus ater</i>	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	1	-	1
25. <i>Phyllosc. trochilus</i>	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	1	-	1
26. <i>Sylvia communis</i>	-	-	-	1	-	-	1	-	1	1	1	1	2
27. <i>Loxia curvirostra</i>	-	-	-	-	1	-	1	9	2	11	10	2	12
28. <i>Anthus trivialis</i>	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	1	-	1
29. <i>Anthus pratensis</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	1
30. <i>Phyllosc. sibilatrix</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	1
Σ	32	13	45	27	37	17	81	47	62	109	156	79	235
Počet ptáků/den/sit'	1,73			1,35				1,82					

Tab. 1.- Odchyt ptáků na Horních Mísečkách. Výzkum populační dynamiky a sezónní proměnlivosti. (M - samec, F - samice, ju - juv., ad - adult., Σ - celkem)

Tab. 2 - Noční odchyty na Rýchorách v roce 1995.

Druh:	IV.		IX.										X.				XI.			Σ	%
	od 18. do 19.	9	4.	7.	8.	9.	13.	14.	15.	16.	19.	25.	26.	3.	6.	17.	1.	3.			
	5.	8.	8.	9.	14.	16.	20.	26.	27.	4.	7.	18.	2.	4.							
1 <i>Erythacus rubecula</i>		9	-	-	-	-	-	31	1	73	18	20	15	9	3	-	-	-	179	52,80	
2 <i>Turdus philomelos</i>		3	-	1	-	-	-	-	-	1	-	3	20	1	-	-	-	29	8,55		
3 <i>Regulus regulus</i>		-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	14	7	26	7,67			
4 <i>Ficedula hypoleuca</i>		-	-	5	2	9	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20	5,90		
5 <i>Phylloscopus trochilus</i>		14	1	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	19	5,60		
6 <i>Phoenicurus phoenicurus</i>		-	-	4	2	4	5	-	3	1	-	-	-	-	-	-	-	19	5,60		
7 <i>Phylloscopus collybita</i>		10	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	12	3,54		
8 <i>Phoenicurus ochruros</i>		5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3	1	-	-	-	10	2,95		
9 <i>Sylvia borin</i>		-	-	-	-	9	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	10	2,95		
10 <i>Locustella naevia</i>		1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	2	-	-	-	-	4	1,18		
11 <i>Sylvia atricapilla</i>		1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	0,59		
12 <i>Acroceph. schoenobaenus</i>		-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	0,59		
13 <i>Oenanthe oenanthe</i>		1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,29		
14 <i>Saxicola rubetra</i>		1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,29		
15 <i>Troglodytes troglodytes</i>		1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,29		
16 <i>Turdus merula</i>		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,29		
17 <i>Emberiza citrinella</i>		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,29		
18 <i>Jynx torquilla</i>		-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,29		
19 <i>Lanius collurio</i>		-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,29		
Celkem ptáků	45	2	10	5	24	43	2	83	20	83	20	28	39	12	19	7	339	100,00			
Celkem druhů	9	2	3	3	5	6	2	9	3	6	4	4	4	1	19						
Účastníci	M	M	M	C	M	Ma	M	Ma	M	M ^K	C	M	F	C	M	C	M	Ma			

Účastníci: Míles (M), Mareček (Ma), Fišera (F), Červa (C), Hajný (H), Broulík (B). Druhy 15 - 19 jsou nové pro noční odchyty v Krkonoších.

Stručné vyhodnocení obsazení hnízdních budek pro dravce a sovy na území KRNAP v roce 1995

Miroslav DUSÍK

Dle HS uzavřených mezi LH Horní Maršov, Harrachov a firmou EKOSTRIX v zastoupení Miroslavem Dusíkem, byla provedena kontrola a údržba systému hnízdních budek pro dravce a sovy.

System je zapojen do geografického celku Krkonoš a přiléhajícího podhůří o rozloze cca 500 km², kde bylo od roku 1991 rozmístěno 576 ks budek. Umělá hnízdiště vytvářejí pravidelnou síť hnízdních příležitostí umožňující migraci jednotlivých párů a jejich soustředění v blízkosti lokalit s potravní nabídkou.

V roce 1995 byl zaznamenán velice nízký stav drobných savců, kteří jsou základní potravou myofágních druhů predátorů. Přetrvávající regradace drobných savců z roku 1994 se nadále prohloubila a od jarních měsíců do konce srpna populace základních lesních a horských druhů - hraboše mokřadního, nornika rudého i myšic - nezaznamenaly prakticky žádný nárůst. Toto omezení potravní nabídky se výrazně odrazilo na počtu hnízdicích párů i s očekávaným negativním dopadem na jejich hnízdní úspěšnost. Naopak bylo zjištěno vysoké zastoupení dospělých nehnízdících ptáků obývajících umělé dutiny. Odhadujeme, že nehnízdící ptáci tvořili 50 - 65 % zdejší populace. Zachovala se tedy poměrně vysoká frekvence predátorů v krajině, čímž predační tlak na kalamitní škůdce nepoklesl. Z hlediska biologické ochrany proti drobným hlodavcům je tento stav rozhodující a lze očekávat časový posun v narůstání hustot populací drobných hlodavců, oddálení vrcholů gradačních cyklů za období rozmnožování (tedy do zimního období). Důsledkem bude výrazný pokles hustoty populací ve vrcholu gradace a tím i rozsah způsobených škod. Hnízdicí páry dutinových dravců a sov obsadily budky především v blízkosti lokalit s relativně vyšší nabídkou potravy. Nahloučení usazených párů bylo zaznamenáno především ve střední části Krkonoš v oblasti Zalého, Svatého Petra, pod Liščí horou a na východě nad Janskými Lázněmi. Ostrůvkovitě bylo obsazeno západní území Krkonoš v oblasti Harrachova. Nehnízdicí jedinci odpočívali v budkách prakticky rovnoměrně po celém území sledované oblasti.

Celkové snížení počtu hnízdicích párů o 35 % je odrazem potravní nabídky. Zjištěný trvalý výskyt dospělých ptáků potvrdil stagnaci ve vývoji populace ptačích predátorů a naznačuje možnost přiblížení se rovnovážnému stavu ve vazbě mezi predátorem a kořistí. To je základním cílem biologického potlačování škůdců.

Poštołka obecná (*Falco tinnunculus*) zahnízdila ve 22 budkách s 39 % poklesem hnízdicích párů oproti předchozímu roku 1994, které se soustředily především v oblasti Pásek, Hertvíkovic, Javorníku, Vrchlábí a Lánova. Lovíci jedinci se trvale zdržovali na loukách a pastvinách s výskytem hraboše polního. Nehnízdicí dospělci obývali neobsazené budky, zvláště v deštivých a chladných dnech. Vzhledem k nabídce a dostupnosti potravy došlo k přesunu párů do nižších poloh, ani zde však nezaložily snůšky. Lovecká

strategie poštolek a potravní konkurence ze strany sov neumožní již v budoucnu výrazné rozšíření hnízdní populace poštolek do vysokohorských poloh. Pouze v letech zvýšeného výskytu drobných hlodavců na imisních holinách lze očekávat lovící rodinky namigrované z podhorské oblasti.

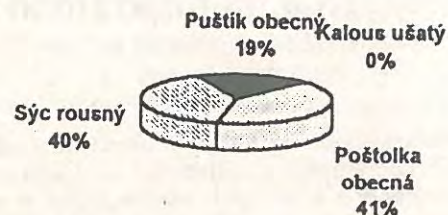
Puštík obecný (*Strix aluco*) zahnízdl v 10 budkách, což znamená pokles hnízdicích párů jen o 9 %. Odráží se tu schopnost druhu přecházet v případě přechodně sníženého výskytu drobných hlodavců na náhradní potravu. Vzhledem k omezenému počtu budek na území KRNP a jejich expozici v níže položených okrajových částech parku, nemá druh možnost dalšího výraznějšího nárůstu populace ani posunu do vyšších výškových pásem. Současná populace dosahuje hustoty cca 1 páru na 10 km², což prakticky odpovídá nasycenosti prostředí tímto druhem. Volná předpokládaná teritoria se nacházejí především v západní části Krkonoš. Malá nabídka potravy neumožnila zahnízdění v dalších 8 budkách, které byly pravidelně puštiky navštěvovány. Výraznější potravní konkurence v období nedostatku potravy naznačila ostřejší vymezení potravní niky i pro tento druh sovy. Jeho další možné šíření lze očekávat pouze ve starých porostech nižších výškových pásem a nebo do lesíků vystupujících současně se zemědělsky obhospodařovanými plochami do vyšších poloh s výskytem hraboše polního.

Sýc rousný (*Aegolius funereus*) obsadil hnízdicími páry 21 budek, což je o 38 % méně v porovnání s předchozím rokem. Nehnízdicí ptáci naopak obsadili dalších 68 umělých dutin prakticky rovnoměrně po celé ploše sledovaného území. Tím byl potvrzen předpoklad trvalého výskytu dospělců v přirozeném biotopu i v období nedostatku potravy. Všeobecné snížení potravní nabídky i v sousedních Jizerských horách nevytvořilo podmínky pro migraci a zvýšenou koncentraci hnízdicích párů na některých lokalitách, jak je známe z předchozích let. Také úspěšnost hnízdění byla výrazně ovlivněna deficitem potravy a celkové ztráty při hnízdění dosáhly hodnoty více než 85 %. Výskyt nehnízdicích jedinců prakticky na všech lokalitách v nadmořských výškách nad 700 m svědčí o poměrně silné přežívající populaci sýců.

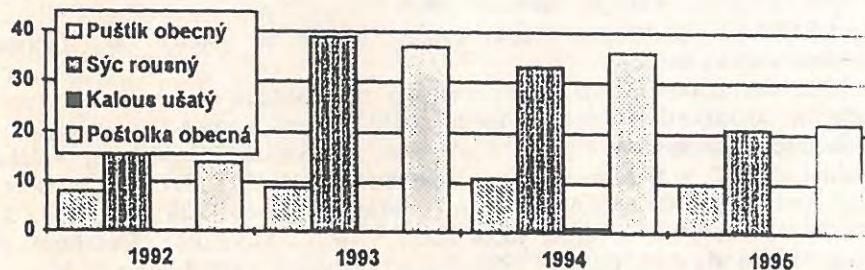
Obsazení hnízdních budek uvedenými druhy predátorů v sezoně se silně podprůměrným výskytem drobných savců lze považovat za odpovídající potravní nabídce. V dalších letech lze předpokládat rychlou reakci populace ptačích predátorů na výskyt drobných savců a jejich výraznější vliv na vývoj gradační křivky škodlivých hlodavců. Potřeba zahuštění hnízdních budek v některých lokalitách vyplývá z vývoje populací drobných hlodavců.

Hnízdní budky byly v průběhu jednotlivých kontrol opravovány, doplňovány a některé z nich vyměněny nebo přemístěny. Jako součást vyhodnocení je přiloženo grafické vyhotovení některých údajů.

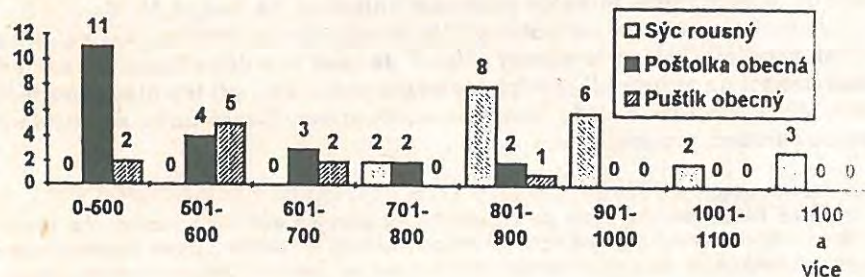
Graf č. 1 - Skladba populace dutinových dravců a sov v Krkonoších v roce 1995.

Graf č. 2 - Nárůst populace dutinových dravců a sov v Krkonoších v letech 1992 - 1995

Graf č. 3 - Vertikální obsazení budek dravci a sovami v Krkonoších v r. 1995

Miroslav DUŠÍK
 fa EKOSTRIX
 Obránců míru 54
 503 02 Předměřice nad Labem

Sedí samec ťuhýka obecného (*Lanius collurio*) na vejcích a na mládětech ?

Sitzt das Neuntötermännchen (*Lanius collurio*) auf den Eiern und Jungen ?

Ladislav Hlavatý

Ťuhýk obecný u nás pravidelně hnízdí především v nižších a středních polohách, i když se jeho početnost v posledních 30 letech snížila.

Hnízdo si staví ponejvíce v trnitých keřích (růže a trnka) často již v polovině května. Samice snáší nejčastěji 4 - 5 vajec, která převážně sama vylézá. Sezení samce na vejcích je známo z literatury jen v několika případech. MÜNSTER (1958) zjistil tento jev jen jednou, dále uvádí 4 pozorování tří ornitologů. HUDEC (1983) u nás zjištěný případ neuvádí. FERIANC (1979) píše, že samec střídá samici jen na krátkou dobu, DĚMENTĚV & GLADKOV (1954) uvádějí sezení na vejcích jako patrně nevelkou pomoc samce.

Při vyhledávání hnízd ťuhýka obecného na lokalitách okresu Trutnov pro následné kroužkování mlád'at jsem zjistil sezení samce na vejcích v následujících případech: 4.VII.1970, Pilníkov, na 5 vejcích, 15,30 hod., teplota ovzduší + 19 °C, v 17,30 hod. samec opět sedí. 17.VI.1971, Kocbeře, 5 vajec, 15,15 hod., + 18 °C. 4.VII.1976, Horní Dehtov, 5 vajec, 05,30 hod., + 9 °C. 23.VI.1984, Kocléřov, 6 vajec, 18,20 hod., + 14 °C. 17.VI.1988, Třebihošť, 4 vejce, 06,10 hod., + 10 °C. 12.VI.1990, Pilníkov, 5 vajec, 13,20 hod., + 20 °C.

MÜNSTER (1958) zjistil také jeden případ zahřívání mlád'at samcem. Sám jsem našel samce sedícího na mlád'atech také jen jednou: 18.VII.1990, Huntřívov, 3 asi třídní mlád'ata (náhradní hnízdění), 14 hod., + 18 °C.

Uvedená pozorování jen potvrzují, že sezení samce ťuhýka obecného na vejcích nebo mlád'atech je vzácný případ. Je také pravděpodobné, že samec střídá samici na hnízdě při nižších teplotách jen někdy, při teplotách ovzduší nad + 20 °C zůstává hnízdo dočasně neobsazeno. Denní doba při střídání samice samcem nerozhoduje.

Zusammenfassung:

In sechs Fällen fand der Autor die Neuntötermännchen auf den Eiern sitzend. Nur einmal wurde ein Männchen auf drei dreitäglichen Jungen sitzend angetroffen. Diese Beobachtungen lassen den Schluss zu, dass die Neuntötermännchen auf den Eiern und Jungen nur selten sitzen.

Literatura:

- Děmentěv, G.P. & Gladkov, N.A., 1954: Pticy Sovjetskogo Sojuza 6. Sovjetskaja nauka, Moskva.
 Ferianc, O., 1979: Vtáky Slovenska 2. Veda, Bratislava.
 Hudec, K., a kol., 1983: Fauna ČSSR - Ptáci III/2. Academia, Praha.
 Münster, W., 1958: Der Neuntöter oder Rotrückenvürger. Die Neue Brehm-Bücherei, Heft 216.
 Wittenberg-Lutherstadt.

Ladislav Hlavatý
Bukovina 3
544 63 Vítězná-Huntřívov

Jak přišla možná česká ornitologie o pozorování drozda pestrého (*Zoothera dauma*)

Miloš Mareček

Záhy poté, co se Trutnov stal mým novým trvalým bydlištěm a já v jeho okolí začal pro sebe objevovat nové ornitologické lokality, vedla jedna z mých exkurzí z Trutnova - Poříčí kolem Mrtvého jezera (složiště popílku elektrárny Poříčí) vzhůru do míst, kde podle turistické mapy bývala vesnička Debrné. Na severním konci dříve osídleného údolí (550m n. m.) jsem před polednem dne 3.4.1988 pozoroval několik drozdů brávníků (*Turdus viscivorus*), kteří slétali z lesa přes údolí do vlhké louky. Stál jsem na cestě, za zády rašící křovinný pás, před sebou okraj louky. A právě na tu slétl drozdovitý pták velikosti silného brávníka, snad ještě protáhlejší, který se vztyčenou hlavou na nataženém krku a šikmo vzhůru zvednutým silným zobákem na chvíli znehybněl. Zřejmě zjistil moji přítomnost až po dosednutí a vzdálenost mezi námi (asi 25 m) byla patrně menší než jeho vzdálenost úniková. Dovolil mi, abych pomalým pohybem zvedl dalekohled 10x50 a uviděl na několik vteřin jeho zbarvení. Připomínal obrovské mládě červenky. Poté pootočil několikrát hlavou, poskočil a vzestupným letem odlétal přes údolí ke stěně lesa v protější stráni.

Bohužel jsem při odletu viděl pouze jeho hřbetní stranu a nemohl ověřit podélný bílý pruh na tmavé spodině křídel, který je klíčovým znakem rodu *Zoothera* čeledi *Turdidae*. Z tohoto důvodu nemohu považovat pozorování za plně doložené, i když si dodnes myslím, že jsem byl velmi blízko vzácnému objevu.

Je to ornitologická vzpomínka pro mne dodnes stále živá.

Miloš MAREČEK
Dlouhá 519
541 02 TRUTNOV 4

Výsledky kroužkování ptáků v Krkonoších v letech 1975 - 1995

Kroužkování ptáků v Krkonoších bylo vždy významnou činností nejen českých ornitologů, ale i spolupracovníků různých ornitologických centrál ze zahraničí. Do roku 1975 bylo v české části pohoří označeno asi 28.000 ptáků ve 117 druzích (In Miles, P., 1975, Prunella 1). Po založení Oblastní ornitologické sekce při Správě Krkonošského národního parku 23. ledna 1975 došlo k většímu a organizovanějšímu zajišťování různých akcí, k lepšímu využití výsledků a jejich publikování ve zpravodaji Prunella a sborníku Opera Corcontica. Byly zahájeny ornitologické akce typu Bal, mapování hnízdního rozšíření ptáků, monitoring hnízdních populací, rozsáhlé akce podporující zvýšení početnosti ptáků vyvěšováním hnízdních

budek pro drobné ptáky, sovy a dravce. V současné době jsou prováděny noční odchyty ptáků za pomoci reflektoru a je pravidelně zaznamenáván počet ptáků při sčítání na transektech. Došlo i k dalšímu výraznému nárůstu počtu okroužkovaných ptáků, jejichž souhrnné zpracování je cílem tohoto příspěvku.

Za 20 let, od roku 1975 do konce roku 1994 bylo v krkonošském regionu okroužkováno 39.134 ptáků ve 131 druzích. K 10 nejčastěji kroužkovaným patřil tuhák obecný (3.547 ex.), pěnava obecná, čížek lesní, sýkora koňadra, pěvuška modrá, červenka obecná, sýkora uhelníček, rehek domácí, budníček lesní a vlaštovka obecná. Od začátku kroužkování do roku 1995 bylo tedy v oblasti Krkonoš okroužkováno přes 69.300 ptáků.

Tabulka 1. Přehled okroužkovaných ptáků za období let 1975-1995.

	DRUH:	1975-1994	1995		
			Σ	pull	ost.
1	Potápka malá (<i>Tachybaptus ruficoles</i>)	1	-	-	-
2	Čáp černý (<i>Ciconia nigra</i>)	27	2	-	2
3	Čáp bílý (<i>Ciconia ciconia</i>)	3	-	-	-
4	Labuť velká (<i>Cygnus olor</i>)	2	-	-	-
5	Husa velká (<i>Anser anser</i>)	5	-	-	-
6	Kachna divoká (<i>Anas platyrhynchos</i>)	333	-	-	-
7	Zrzohlávka rudozobá (<i>Netta rufina</i>)	4	-	-	-
8	Jestřáb lesní (<i>Accipiter gentilis</i>)	31	-	-	-
9	Krahujec obecný (<i>Accipiter nisus</i>)	140	-	9	9
10	Káně lesní (<i>Buteo buteo</i>)	184	-	-	-
11	Poštolka obecná (<i>Falco tinnunculus</i>)	415	29	-	29
12	Ostříž lesní (<i>Falco subbuteo</i>)	10	3	-	3
13	Tetřev hlušeč (<i>Tetrao urogallus</i>)	36	-	-	-
14	Koroptev polní (<i>Perdix perdix</i>)	-	-	1	1
15	Křepelka polní (<i>Coturnix coturnix</i>)	2	-	-	-
16	Bažant obecný (<i>Phasianus colchicus</i>)	33	-	-	-
17	Chřástal vodní (<i>Rallus aquaticus</i>)	2	-	-	-
18	Slípka zelenonohá (<i>Gallinula chloropus</i>)	6	-	-	-
19	Lyska černá (<i>Fulica atra</i>)	8	-	-	-
20	Kulík říční (<i>Charadrius dubius</i>)	4	1	-	1
21	Čejka chocholátá (<i>Vanellus vanellus</i>)	27	-	-	-
22	Bekasina otavní (<i>Gallinago gallinago</i>)	3	-	-	-
23	Sluka lesní (<i>Scolopax rusticola</i>)	1	-	-	-
24	Pisík obecný (<i>Actitis hypoleucos</i>)	1	-	-	-
25	Racek chechtavý (<i>Larus ridibundus</i>)	1	-	-	-
26	Hrdlička zahradní (<i>Streptopelia decaocto</i>)	9	-	-	-
27	Hrdlička divoká (<i>Streptopelia turtur</i>)	1	-	-	-
28	Kukačka obecná (<i>Cuculus canorus</i>)	6	-	-	-
29	Sova pálená (<i>Tyto alba</i>)	5	-	-	-
30	Výr velký (<i>Bubo bubo</i>)	22	1	-	1
31	Puštík obecný (<i>Strix aluco</i>)	155	16	-	15
32	Kalous ušatý (<i>Asio otus</i>)	23	-	-	-
33	Sýček obecný (<i>Athene noctua</i>)	1	-	-	-

34	Sýc rousový (<i>Aegolius funereus</i>)	13	1	-	1
35	Lelek lesní (<i>Camprimgus europaeus</i>)	1	-	-	-
36	Rorýs obecný (<i>Apus apus</i>)	49	3	-	3
37	Ledňáček říční (<i>Alcedo atthis</i>)	155	-	13	13
38	Dudek chocholátý (<i>Upupa epops</i>)	1	-	-	-
39	Krutihlav obecný (<i>Jynx torquilla</i>)	18	-	1	1
40	Žluna šedá (<i>Picus canus</i>)	2	-	-	-
41	Žluna zelená (<i>Picus viridis</i>)	15	-	-	-
42	Strakapoud velký (<i>Dendrocopos major</i>)	304	-	6	6
43	Strakapoud prostřední (<i>Dendroc. medius</i>)	3	-	-	-
44	Strakapoud malý (<i>Dendrocopos minor</i>)	12	-	-	-
45	Skřivan polní (<i>Alauda arvensis</i>)	27	-	-	-
46	Vlaštovka obecná (<i>Hirundo rustica</i>)	1060	17	-	17
47	Jiříčka obecná (<i>Delichon urbica</i>)	476	28	130	158
48	Linduška lesní (<i>Anthus trivialis</i>)	386	-	1	1
49	Linduška luční (<i>Anthus pratensis</i>)	741	-	10	10
50	Linduška horská (<i>Anthus spinoletta</i>)	312	-	2	2
51	Konipas horský (<i>Motacilla cinerea</i>)	645	-	25	25
52	Konipas bílý (<i>Motacilla alba</i>)	228	11	1	12
53	Brkoslav severní (<i>Bombycilla garrulus</i>)	61	-	5	5
54	Skorec vodní (<i>Cinclus cinclus</i>)	195	4	3	7
55	Strízlík obecný (<i>Troglodytes troglodytes</i>)	147	-	4	4
56	Pěvuška modrá (<i>Prunella modularis</i>)	1662	-	29	29
57	Pěvuška podhorní (<i>Prunella collaris</i>)	7	-	-	-
58	Červenka obecná (<i>Erithacus rubecula</i>)	1612	-	207	207
59	Slavík tmavý (<i>Luscinia luscinia</i>)	3	-	-	-
60	Slavík obecný (<i>Luscinia megarhynchos</i>)	2	-	-	-
61	Slavík modráček středoevropský (<i>Luscinia svecica cyanecula</i>)	2	-	-	-
62	Slavík m. tundrový (<i>Luscinia s. svecica</i>)	383	18	30	48
63	Rehek domácí (<i>Phoenicurus ochruros</i>)	1145	17	62	79
64	Rehek zahradní (<i>Phoenicurus phoenicurus</i>)	304	7	21	28
65	Bramboříček hnědý (<i>Saxicola rubetra</i>)	130	-	2	2
66	Bělořit šedý (<i>Oenanthe oenanthe</i>)	12	-	1	1
67	Kos černý (<i>Turdus merula</i>)	192	-	8	8
68	Kos horský (<i>Turdus torquatus</i>)	53	-	-	-
69	Drozd kvičala (<i>Turdus pilaris</i>)	318	4	3	7
70	Drozd zpěvný (<i>Turdus philomelos</i>)	356	-	29	29
71	Drozd cvrčala (<i>Turdus iliacus</i>)	28	-	-	-
72	Drozd brávník (<i>Turdus viscivorus</i>)	26	-	3	3
73	Cvrčilka zelená (<i>Locustella naevia</i>)	39	-	5	5
74	Cvrčilka říční (<i>Locustella fluviatilis</i>)	30	-	-	-
75	Cvrčilka slavíková (<i>Locustel. luscinoides</i>)	3	-	-	-
76	Rákosník proužkovaný (<i>A. schoenobaenus</i>)	24	-	2	2
77	Rák. zpěvný (<i>Acrocephalus palustris</i>)	412	-	13	13
78	Rákosník obecný (<i>Acroceph. scirpaceus</i>)	173	-	-	-
79	Rákosník velký (<i>Acroceph. arundinaceus</i>)	2	-	-	-
80	Sedmihlásek hajní (<i>Hippolais icterina</i>)	148	5	7	12

81	Pěnice vlašská (<i>Sylvia nisoria</i>)	144	-	1	1
82	Pěnice pokřovní (<i>Sylvia curruca</i>)	244	4	8	12
83	Pěnice hnědokřídlá (<i>Sylvia communis</i>)	806	-	55	55
84	Pěnice slavíková (<i>Sylvia borin</i>)	770	-	65	65
85	Pěnice černočelá (<i>Sylvia atricapilla</i>)	1011	-	113	113
86	Budníček lesní (<i>Phylloscopus sibilatrix</i>)	1142	44	40	84
87	Budníček menší (<i>Phylloscopus collybita</i>)	967	-	64	64
88	Budníček větší (<i>Phylloscopus trochilus</i>)	746	-	28	28
89	Králiček obecný (<i>Regulus regulus</i>)	520	-	41	41
90	Králiček ohnivý (<i>Regulus ignicapillus</i>)	33	-	-	-
91	Lejsek šedý (<i>Muscicapa striata</i>)	236	18	9	27
92	Lejsek malý (<i>Ficedula parva</i>)	10	-	-	-
93	Lejsek bělokrký (<i>Ficedula albicollis</i>)	1	-	-	-
94	Lejsek černočelý (<i>Ficedula hypoleuca</i>)	638	101	27	128
95	Mlynařík dlouhoocasý (<i>Aegithalos caudatus</i>)	91	-	1	1
96	Sýkora babka (<i>Parus palustris</i>)	183	6	3	9
97	Sýkora lužní (<i>Parus montanus</i>)	259	-	5	5
98	Sýkora parukářka (<i>Parus cristatus</i>)	117	-	2	2
99	Sýkora uhelníček (<i>Parus ater</i>)	1435	66	7	73
100	Sýkora modřínka (<i>Parus caeruleus</i>)	372	-	8	8
101	Sýkora koňadra (<i>Parus major</i>)	1692	10	20	30
102	Brhlík lesní (<i>Sitta europaea</i>)	463	-	2	2
103	Šoupatník dlouhoprstý (<i>Certhia familiaris</i>)	169	-	1	1
104	Š. krátkoprstý (<i>Certhia brachydactyla</i>)	8	-	-	-
105	Moudřevník lužní (<i>Remiz pendulinus</i>)	1	-	-	-
106	Tuhýk obecný (<i>Lanius colurio</i>)	3547	104	21	125
107	Tuhýk šedý (<i>Lanius excubitor</i>)	17	-	1	1
108	Sojka obecná (<i>Garrulus glandarius</i>)	64	-	1	1
109	Straka obecná (<i>Pica pica</i>)	25	-	-	-
110	Ořešník kropenatý (<i>Nucifraga caryocatactes</i>)	74	-	1	1
111	Kavka obecná (<i>Corvus monedula</i>)	51	-	-	-
112	Havran polní (<i>Corvus frugilegus</i>)	751	-	-	-
113	Vrána obecná (<i>Corvus corone</i>)	5	-	-	-
114	Krkavec velký (<i>Corvus corax</i>)	3	-	-	-
115	Špaček obecný (<i>Sturnus vulgaris</i>)	22	-	-	-
116	Vrabec domácí (<i>Passer domesticus</i>)	3	-	-	-
117	Vrabec polní (<i>Passer montanus</i>)	52	2	-	2
118	Pěnkava obecná (<i>Fringilla coelebs</i>)	2803	-	83	83
119	Jíkavec severní (<i>Fringill. montifringilla</i>)	373	-	9	9
120	Zvonohlík zahradní (<i>Serinus serinus</i>)	350	-	62	62
121	Zvonek zelený (<i>Carduelis chloris</i>)	61	-	15	15
122	Stehlík obecný (<i>Carduelis carduelis</i>)	455	-	29	29
123	Čížek lesní (<i>Carduelis spinus</i>)	1895	-	128	128
124	Konopka obecná (<i>Carduelis cannabina</i>)	83	6	1	7
125	Čečetka zimní (<i>Carduelis flammea</i>)	961	-	57	57
126	Křivka obecná (<i>Loxia curvirostra</i>)	314	-	26	28

127	Hýl rudý (<i>Carpodacus erythrinus</i>)	151	-	11	11
128	Hýl obecný (<i>Pyrrhula pyrrhula</i>)	659	-	63	63
129	Diask tlustozobý (<i>Coccoth. coccothraustes</i>)	224	-	3	3
130	Strnad obecný (<i>Emberiza citrinella</i>)	638	1	25	26
131	Strnad zahradní (<i>Emberiza hortulana</i>)	1	-	-	-
132	Strnad rákosní (<i>Emberiza schoeniclus</i>)	76	-	-	-
Σ		39.134	528	1669	2197

Kroužkovatelé v roce 1995: Hlavatý 807 (257 pull., 617 adult., 46 druhů), Miles 424 (127, 297, 41), Grúz 350 (112, 238, 36), Harant, Horák 109 (-, 109, 15), Mareček 108 (36, 72, 18), Fišera 88 (30, 58, 20), Hajný 83 (-, 83, 8), Zicha 64 (2, 62, 14), Chutný 59 (16, 43, 6), Flousek 54 (1, 53, 14), Červa 37 (-, 37, 7), Dušík 11 (11, -, 2), Diviš T. 3 (3, -, 1). Celkem 2.197 (528, 1669, 76).

zpracoval Jan GRÚZ
Prosečné 31

Významnější ornitologická pozorování v roce 1995

Kormorán velký (*Phalacrocorax carbo*) - 7.VIII., Vrchlabí, rybník u letiště, ve výši 1 ex. (Kynčl).

Volavka popelavá (*Ardea cinerea*) - 16.I., Prosečné, Labe u splavu, 2 ex.; 26.II., Prosečné, Mezilabský potok, 1 ex.; 20.III., Dolní Lánov, přelet 2 ex.; 14.VIII., Prosečné, Mezilabský potok, přelet 1 ex.; 8.X., od Rudníku k Lánovu přelet 1 ex. (vše Grúz). 9.I., Hřabačov, nádrž Cutisin, 4 ex.; 12.I., tamtéž, 6 ex.; 12.VI., tamtéž 1 ex. (vše Pokorný). 8.II., Hostinné, přelet 1 ex. (Miles). 15.II., Hostinné, nález 1 uhynulého ex. (M.Lejdar). 3.III., Hostinné, u Labe, i v předchozích dnech 1-2 ex. (Vávra). 1.II., Pilníkov, 1 ex.; tamtéž 30.XI., 3 ex. (vše Mareček). 26.VI., Šp. Mlýn, Labská přehrada, 1 ex. (Miles). 11.VII., Podhůří, 1 ex. (Flousek). 14.XI., Harta, 3 ex. u Labe (Bartoňová, tel. do muzea). 1995, Peklo, Prostřední rybník, asi zde volavky vyhnízily (Kroulík).

Čáp černý (*Ciconia nigra*) - 24.IV., Hertvíkovice a Horní Vlčice, 2 ex. (Balcar). 15.V. a 2.IX., Hřabačov; 25.VII., Vítkovice; 2.IX., Hřabačov; 6.IX., Stěpanice, vždy 1 ex. (vše Pokorný). 14.VI., Svoboda n. Úpou, 3 kroužící ex., 1 odletěl k Janským Lázním, zbýv. 2 ex. svatebním letem k Javorníku (Flousek). VI., Havírna, 1 ex. (Bulůšek). 5.VII., Bohuslavice u Trutnova, nad lesem 2 kroužící ex.; 18.VII., Lhota u Trutnova, 1 kroužící ex. (vše Miles). 30.XI., Vrchlabí, nad městem 1 ex. (Kynčl). 23.XII. až zač. I. 1996, Valteřice, 1 ex. u Jizery (Martin, Martinová). 1995, Horní Vlčice, pravděpodobně hnízdil na skalách (Balcar).

Čáp bílý (*Ciconia ciconia*) - 12.IV., Prosečné, 2 ex. na louce (Voláková). 15.IV., Hřabačov, 10 ex. (Pokorný). 16.IV., Mladé Buky, louky, 5 ex. (Balcar).

Labuť velká (*Cygnus olor*) - 15.VI., Vltěžná - Komárov, na malém rybníčku u silnice, 1 nehnízdící ex.; 13.XI., 9,30 hod., Prosečné, přelet 7 ex. od J k S (vše Grúz). 5.XI., Hostinné, již týden přítomna 1 samice na rybníku za Labským Mlýnem (M.Lejdar).

Husa velká (*Anser anser*) - 22.X., Rýchory, přelet 32 ex. v klínu (Mareček).

Huša (*Anser sp.*) - 7.I., Hostinné, večer přelet 8 ex. (M.Lejdar). 11.II., Svoboda n. Úpou, přelet 10 ex. směrem na Rýchory; 13.II., tamtéž, přelet asi 120 ex. stejným směrem; 5.IX., přelet 20 ex. od Malé Úpy na Vlčice (vše Balcar). 14.X., Huntířov, tah 20 ex. (Hlavatý). 1.XI., 16 hod., Hostinné, přelet asi 100 ex. ve 4 skupinách směrem k Vrchlábí (Bergr). 7.XI., Benecko, přelet 200 ex. (Pokorný).

Berneška velká (*Branta canadensis*) X Husa velká (*Anser anser*) - 16.V., Vrchlábí, zámecký rybník, berneška velká a husa velká, coby rodičovský pár, vodily spolu 2 asi týdenní mláďata; 19.VI., tamtéž, vodily již 2 velká housata (vše Miles).

Husice rezavá (*Tadorna ferruginea*) - 3.VI., Dolní Lánov, rybník Kábrt, na hladině 1 ex. (Grúz). 19.VI., Vrchlábí, zámecký park, na rybníku 2 několikadenní mláďata, samice volně létá a doráží na rušitele (Miles).

Kachna divoká (*Anas platyrhynchos*) - 15.I., Hostinné, na Labi 16 ex., 6 samců a 10 samic; 23.VI., Labská, přehrada, 9 kačerů na vodní hladině (vše Miles). 26.X., Trutnov, Mrtvé jezero, 50 ex. (Mareček). 5.XI., Hostinné, na 1. rybníčku od jezu za Labským Mlýnem 27 samců a 11 samic, na Labi u TJ Tatran 13 samců a 10 samic (M.Lejdar). Zima 1995, Svoboda n. Úpou, na Úpě u mostu před OÚNZ bývá 20 ex., převážně kačerů; 1995, Svoboda n. Ú., rybníček u studijní plochy, hnízdí 1 pár (vše Balcar).

Morčák prostřední (*Merqus serrator*) - 16.IV., Vrchlábí, Výsplachy, pár na rybníku (Flousek).

Včelojed lesní (*Pernis apivorus*) - 13.VIII., Kozí hřbety, přelet 1 ex., do údolí Bílého Labe (T.Diviš). 28.VI., Martinovka, přelet 1 ex. (Miles).

Luňák červený (*Milvus milvus*) - 28.V., Sněžné jámy, přelet 1 ex. (Skřivan).

? Orlík krátkoprstý (*Circaëtus gallicus*) - poč.VII.1995, okolí Žalého, louky mezi Beneckem a Vítkovicemi, 1 pár. Pták značně větší nežli káně lesní, způsobem letu a celkovým vzezřením působící dojmem orla. Létal sám nebo v páru, kroužil ve velikých kruzích bez pohnutí křídel, ale rozhodně to nebyl žádný z orlů rodu *Aquila*. Často dosedl do louky, občas byl pozorován, jak se podobně jako káně "třepotá" na místě. Nechtěl bych dělat ukvapené závěry, ale dle mého názoru se mohlo jednat o orlíka krátkoprstého (Ing. Jiří Hejtman, člen ČSO).

Pozn. redakce: Pozorování nutno předat faunistické komisi.

Moták pochop (*Circus aeruginosus*) - 6.VIII., Pec p. Sn., Lučiny, přelet 1 ex. (T.Diviš).

Moták pilich (*Circus cyaneus*) - 18.IX., Prosečné, louka nad polem u Obecňáku, 1 lovící samice (Grúz). 29.IX., Huntířov, 4 ex. na poli (Hlavatý). 30.IX., H. Albeřice, přelet 1 ex. (Balcar, Neumann).

! Moták lužní (*Circus pygargus*) - 13.VIII., Luční bouda, přelet 1 ex. (T.Diviš).

Krahujec obecný (*Accipiter nisus*) - 1.VII., Úpská rašelina, 1 samice krouží nad rašelinou (Chutný). 25.VII., Údolí Lysečinského potoka, krmení 3 létajících juv. (Pelz).

Káně rousná (*Buteo lagopus*) - 20.III., Prosečné, na oraništi 1 ex.; 26.IX., Čistá v Krkonoších, nad polem 1 ex., prvé podzimní pozorování; 21.XII., Prosečné, 1 ex. (vše Grúz). 16.XII., Trutnov, Horní St. Město, 1 ex. (Mareček).

! Orel křiklavý (*Aquila pomarina*) - 24.VIII., 1 ex. přilétal od Jelení hory na Albeřický vrch, kde ho napadala káně lesní (Pelz).

! Orel skalní (*Aquila chrysaetos*) - 16.VI., Obří důl, předchozích 8 dní pozorována samice (Malinovský).

! Orlovec říční (*Pandion haliaëtus*) - 9.IX., nádrž Cutisin, 1 ex. (Pokorný).

! Dřemlík tundrový (*Falco columbarius*) - 25.I., Svoboda n. Úpou, přelet 1 ex. (Balcar).

Ostříž lesní (*Falco subbuteo*) - 30.VI., Stříbrná bystřina, 1 ex. (Chutný). 29.VII., Pec p. Sn., Lučiny, hnízdo se 3 mláďaty; Pec p. Sn., Pláň, další pravděpodobné hnízdění (T.Diviš). 19.VIII., Rýchory, Ozón, 1 ex. zaútočil na sokolnického sokola (Ptáčková). 1.IX., Svoboda n. Ú., Sluneční stráň, 1 ex. volající ve výši (Malinovský). 5.IX., Vrchlábí, přelet 1 ex. nad náměstím; 7.IX., Rýchory, přelet 1 ex. kolem Rýchorské boudy (vše Flousek). 1995, vyhníždili u Kolínské boudy, nalezeno 1 vypadlé mládě (Malinovský).

! Sokol stěhovavý (*Falco peregrinus*) - 1995, Obří důl, vícekrát pozorován 1 lovící ex., asi samec (Malinovský).

! Jeřábek lesní (*Bonasa bonasia*) - IX.1995, Květnice na Rýchorách, 1 - 2 ex. (Balcar).

Tetřívěk obecný (*Tetrao tetrix*) - 31.III., při jarním sčítání zvěře napočítáno 167 ex., z toho na LH Prameny Labe 80 ex. (45 kohoutků a 35 slepic), na LH Prameny Úpy 34 ex. (19 koh. a 15 sl.), na LH Prameny Mumlavy 53 ex. z toho 28 kohoutků a 25 slepic (Jón). 31.V., Kozelský potok, hromádky tetřívčího trusu (Miles).

Tetřev hlušec (*Tetrao urogallus*) - 31.III., při jarním sčítání zvěře nahlášen na území KRNAPu pouze 1 kohout na LH Prameny Úpy (Jón). 30.V., Zlaté návrší, bod bunkrem 2 slepice (Vašina). 1995, Rýchory, u Sokolky a na Sklenařovickém potoce a stráních 3 ex., za Pašovkou kohout (Balcar). 1995, Rýchory, odchovna tetřevů, letošní přírůstek 9 ks (zápis z porady ved. oddělení, 7.VIII.1995).

Koroptev polní (*Perdix perdix*) - 14.I., Trutnov, Hor. St. Město, 13 ex. (Mareček). 23.I., Hostinné, nocování 8 ks pod střešním převisem u kůlen za poštou, chycena a kroužkována 1 samice (M.Lejdar, Miles). V následujících dnech nejméně 3 ex. zlikvidovány kunami (M. a R.Lejdar). 31.I., Vrchlabí, sídliště "Liščák", 12 ex. (Grúz). I.1995, Vrchlabí, "Liščák", 13 ex.; Lánov, 15 ex. (vše Vávra). IV.1995, Mladé Buky, na polích 12 ex. (Balcar). 29.VIII., Rýchory, Mravenečník, 5 - 6 ex. (Čilová). 1995, Rýchory, Sokolka - odchovna tetřevů, dospělé zde chované koroptve se staraly o mladého konipasa bílého. Později byly koroptve opatřeny mystiveckými kroužky, vypuštěny a jejich chov zrušen (vše Hofmann).

Křepelka polní (*Coturnix coturnix*) - 9.VI., holina u Lahrových bud, hlas 1 ex.; 30.VII., Horní Branná, hlas 1 ex. (vše Flousek). 18.VI. a 25.VI., Hostinné, Antoniček, z luk volá 1 samec; 27.VI., Vrchlabí, louky nad muzeem, hlas samce; 19.VII., Markoušovice, volání samce (vše Miles). 5. - 7.VII., H. Míšečky, cca 1.000 m n.m., hlas 1 ex. (Grúz). 16.VII., Poniklá, 1 ex., tamtéž 20.VII., 2 ex.; 27.VII., Jestřabí, 1 ex. (vše Pokorný). 1995, Vichová, pozorovány 4 rodinky křepelky s vyvedenými mláďaty (Jakoubek).

Chrástal polní (*Crex crex*) - 6.VI. a 10.VI., Lahrový boudy, hlas 1 ex. (Flousek); tamtéž volá 1 ex. 29.VI. (Miles). 7.VI., Harrachov, celnice, volající samec (Jůva). 10.VI., Rovinka, 1 ex. (Pokorný). 16.VI., Přední Rennerovky, hlas 1 ex. (Flousek). 17.VI., Strážné, hlas 1 ex.; 27.VI., Třídolí, Křížovky, z louky hlas samce; 29.VI., Frízovky, hlas samce; 5.VII., Markoušovice, hlas samce; 9.VII., Radvanice, hlas samce; 18.VII., H. Albeřice, za penzionem Patricie hlas samce (vše Miles). 20.VI. údolí Lysečinského potoka, hlas samce (Pelz). 1995, Horní Sytová, pravidelně se ozýval 1 samec (Grúz).

Slípka zelenonohá (*Gallinula chloropus*) - 8.VI., Vichová n. Jiz., 1 ex. zabit při kosení u čističky (Jakoubek).

Kulík říční (*Charadrius dubius*) - 23.IV., Trutnov, Mrtvé jezero, 2 páry; 9.VI., tamtéž, kroužkováno 1 pull. (vše Mareček). 16.V., Hostinné, prostor Krpy u Labe, tento den a po 3 týdny zpět pozorován 1 ex. (Grúz).

Čejka chocholátá (*Vanellus vanellus*) - 2.III., 60 ex. mezi Trutnovem a Vlčicemi (Miles, Grúz). 9.III., Pílský mlýnský náhon, 3 ex. (Mareček). 16.IV., Mladé Buky, louky, 4 ex. (Balcar). 30.VI., Úpská veselina, k večeru 10 ex. usedlo na travnatou plochu a nehnutě odpočívalo (Chutný).

Vodouš kropenatý (*Tringa ochropus*) - 22.IV., Peklo u Trutnova, 2 ex.; 9.VI., Mrtvé jezero u Trutnova, 1 ex. (vše Mareček).

Sluka lesní (*Scolopax rusticola*) - 26.III., Kraví hora, snubní lety 4-6 ex. (Balcar). 3.XI., Rýchorská bouda, 23 hod., 1 ex. sedl do sněhu u reflektoru při nočním odchytu ptáků (Mareček).

Bekasina otavní (*Gallinago gallinago*) - 7.VI., Labská louka, asi 2 ex. (Flousek).

Pisák obecný (*Actitis hypoleucos*) - 23.IV., Trutnov, Mrtvé jezero, 1 ex. (Mareček). 30.IV., Labská přehrada, u Bedřich. potoka, 1 ex. (Miles).

Racek chechtavý (*Larus ridibundus*) - 21.III., Vrchlabí, přelet 20 ex. (Kynčl).

Racek bouřní (*Larus canus*) - 9.VI., Trutnov, Mrtvé jezero, 2 ex. (Mareček).

Holub doupňák (*Columba oenas*) - 26.IV., Boberská stráň, 3 ex.; 4.V., Bažinka, tok páru (vše Vašina). 27.V., Huřská bouda, houkající samec (Skřivan). 14.VI., Rýchory, Dvorský les, houkání samce (Flousek).

Holub hřivnáč (*Columba palumbus*) - 18.-19.VII., Markoušovice, ještě houkání samce (Miles). 4.X., Huntřov, tah 120 ex. (Hlavatý). 15.XII., Vrchlabí, 2 ex. sbíraly potravu v zámeckém parku (Flousek).

Hrdlička divoká (*Streptopelia turtur*) - 15.V. a 14.VI., Rýchory, Dvorský les, 2 houkající samci; 30.VI., Krakonošova snídaně, houkající samec (vše Flousek). 20.VI., Rýchory, Dvorský les, houkání 2 samců; 25.VII., tamtéž, ještě houkání 1 samce (Miles).

Kukačka obecná (*Cuculus canorus*) - 15.VII. a 19.VII., Markoušovice, ještě hlas (kukání) samce (Miles).

Sova pálená (*Tyto alba*) - 27.VII., Hostinné, pozorován 1 ex. (R.Lejdar). 28.XI., 1 ex. společně se 2 ex. puštíka obecného (*Strix aluco*) na půdě internátu OU Hostinné; 29.XI., tamtéž 1 ex. *Tyto alba* (M. a R.Lejdar).

Sýc rousný (*Aegolius funereus*) - 30.VII., les u Kališť pod Dlouhým hřebenem, 3 létající juv. (Pelz).

Kulíšek nejmenší (*Glaucidium passerinum*) - 12.II., Bílá Třemešná, 1 ex. u budovy hráze (Fejk). Polovina VII., Černá hora, 1 juv. ex. sražen autem a se zlomeným křídlem chován v zajetí, kde uhynul (Kyrál, Flousek). 20.IX., H. Albeřice, u polské hranice, hlasové projevy (Balcar).

Výr velký (*Bubo bubo*) - 19.III., 11 hod., Hostinné, údolí Východního potoka, 3-krát krátké zahoukání (Bergr). 26.III., tamtéž, nález 2 vajec v hníždě na zemi pod vývratem, od nichž vzletl 1 ex. (Miles, Holý). 17.V., Mladkov, z původní násady 2 vajec kroužkováno 1 mládě (Flousek).

Kalous ušatý (*Asio otus*) - 22.V., Stará hora, houkající samec (Flousek).

Krutihlav obecný (*Jynx torquilla*) - 24.IV., Huntířov, přílet (Hlavatý). 23.VI., Pomezí hřeben, 1 ex. sbíral potravu na holině (Flousek).

Strakapoud malý (*Dendrocopos minor*) - 16.XII., Trutnov, H. St. Město, samec (Mareček).

Skřivan lesní (*Lullula arborea*) - 7.VI., mezi Voseckou boudou a boudou loděnice Terex, zpívající samec (Flousek). 17.VII., 18 hod., Lhota u Trutnova, okraj smíšeného lesa, zpěv samce; tamtéž 18.VII. v 9 hod. zpěv 2 samců (Miles).

Břehule říční (*Riparia riparia*) - 6.V., Vrchlabí, rybník u letiště, asi 5 ex. (Flousek). 27.V., Výrovka, přelet několika ex. (Mareček).

Vlaštovka obecná (*Hirundo rustica*) - 30.VI., Vosecká bouda, hnízdí 1 pár (Flousek).

Jířička obecná (*Delichon urbica*) - 8.IX., Hoštinné, na náměstí na domech a drátech asi 450 ex. (Grúz).

! Konipas luční černošlý (*Motacilla flava feldegg*) - 30.IV., Vrchlabí, rybník u letiště, samec, pozorování předáno faunistické komisi (Flousek).

Konipas horský (*Motacilla cinerea*) - 14.-16.VI., Horní Mísečky, pár hnízdil pod střechou kůlny, daleko od vody, starší ptáci pobíhali po střeše a chytali létající hmyz vyletováním do vzduchu (Miles).

Brkoslav severní (*Bombicilla garrulus*) - 15.I., Huntířov, 2 ex.; tamtéž 18.I. 14 ex. (vše Hlavatý). 28.I., Hoštinné, asi 50 ex. na břizách u sídliště (Miles). 12.XII., Vrchlabí, zámecký park, 1 ex. (Flousek).

Skorec vodní (*Cinclus cinclus*) - 30.VI., pod pramenem Labe, Labská louka, 1 ex. (Flousek).

Červenka obecná (*Erithacus rubecula*) - 28.III., Huntířov, odchycen 1 ex. s belgickým kroužkem; 10.XII., tamtéž, 1 ex. požírá jeřabiny (vše Hlavatý).

Slavík modráček tundrový (*Luscinia svecica svecica*) - 1995, na Pančavské louce 13 samců a 6 samic, na Úpské rašelině 19 samců a 11 samic, vyvedeno 37 mlád'at. Hnízdění zpožděné cca o 14 dní pro neobvykle dlouho ležící sněh. Dále bylo poznamenáno mohutnými lijáky v červnu při velmi nízkých teplotách a průběhem července, který byl horký a suchý, s nedostatkem obvyklé potravy. V oblasti Pančavy bylo vyvedeno 3,83 mlád'at na samici, na Úpské rašelině pouze 1,27 mlád'at na samici. Na Úpské rašelině byl přítomen 1 samec s bílou hvězdou (vše Chutný).

Rehek domácí (*Phoenicurus ochruros*) - 5.I., Hrabačov, Cutisin, 1 ex. (Pokorný).

! Bramboraček černošlý (*Saxicola torquata*) - 22.5., Pomezí hřeben, zpívající samec na holině; 8.-16.VI., Přední Rennerovky, zpívající samec, chování jako na hnízdišti (vše Flousek). 2.VII., Stříbrná bystřina, pár s hnízdním chováním (Flousek, Chutný). 9.VII., tamtéž, hnízdo se 3 vejci, samice sedí (1. prokázané hnízdění v Krkonoších); 21.VII., tamtéž, hnízdo zničené - vnitřní výstelka hnízda vytažena, vejce pryč, patrně vyloupena vránou "šedivkou" (vše Chutný).

Bělořit šedý (*Oenanthe oenanthe*) - 7.V., Labská bouda, 1 ex. (T.Diviš). 29.VI., Úpská rašelina, 1 ex. (Chutný). 3.VIII., Luční bouda, v prostoru pro odpadky za boudou přítomna rodinka bělořitů (Vávra).

Kos černý (*Turdus merula*) - 14.II., Vrchlabí, zpěv (Miles).

Cvrčilka zelená (*Locustella naevia*) - 3.V., Dolní Rokytnice n. J., zpěv samce; 19.V. a 5.VII., Markoušovice, zpěv samce; 18.VII., H. Albeřice, penzion Patricie, zpěv samce (vše Miles). 27.V., Mrtvý vrch, zpívající samec (Jůna).

Cvrčilka říční (*Locustella fluviatilis*) - 19.V., Markoušovice, 600 m n. m., zpěv samce (Miles).

Pěnice vlašská (*Sylvia nisoria*) - 13.VIII., Kocléřov, chycen 1 juv. ex. (Hlavatý).

Pěnice pokřovní (*Sylvia curruca*) - 20.V., Alfrédka nad Harrachovem, zpívající samec (Flousek).

Pěnice černošlá (*Sylvia atricapilla*) - 26.VI., Pančavská louka, zpěv samce (Chutný).

! Budníček zelený (*Phylloscopus trochiloides*) - 20.VI., Důl B. Labe, zpívající samec (Skřivan).

Králček obecný (*Regulus regulus*) - 3.-4.XI., Rýchorská bouda, kroužkováno 7 ex. při nočním odchytu (Mareček).

Lejsek malý (*Ficedula parva*) - 4.V., Jizerský důl, Planýrka, zpěv samce (Flousek). 10.VI., Bílá Třemešná, 1 samec zpívá u přehrady (Hlavatý).

Mlynařík dlouhoocasý severoevropský (*Aegithalos caud. caudatus*) - 18.III., Hoštinné, Městský les, 1 ex. s bílou hlavou (Miles, M.Lejdar).

Ťuhák obecný (*Lanius collurio*) - 30.VI., Úpská rašelina, samice ťuhýka ob. pronásleduje samce modráčka tundrového s bílou hvězdou. Po odchytu byla u ní zjištěna hnízdní nažina (Chutný).

Ťuhák šedý (*Lanius excubitor*) - 16.XII., Trutnov, H. St. Město, 1 ex. (Mareček).

Straka obecná (*Pica pica*) - 29.VI., Výrovka, 2 ex. (Miles). 9.VII., Úpská rašelina, 2 ex., pravidelně sem zaletují (Chutný).

Ořešník kropenatý (*Nucifraga caryocatactes*) - 29.VI., Lahrovy boudy, 1 ex. (Miles). 22.X., Rýchory, 7 ex. (Mareček).

Kavka obecná (*Corvus monedula*) - IV.1995, Svoboda n. Úpou, 3-4 přelétávající ex. od Jánských Lázní (Balcar).

Havran polní (*Corvus frugilegus*) - 22.X., Rýchory, 150 ex. (Mareček).

Vrána obecná šedá (*Corvus corone cornix*) - 9.VII., Stříbrná bystřina, 38 ex. systematicky pročesává travní porosty (Chutný).

Krkavec velký (*Corvus corax*) - 12.III., Staré Buky, přelet 22 ex. (Mareček). Dle jarního sčítání (31.III.) nahlášeno na území KRNAP 162 ex., z toho na LH Prameny Labe 30 ex., Prameny Úpy 40 ex., Prameny Mumlavy 92 ex. (Jón). IV., Svoboda n. Ú., přelety 2-6 ex. od Javorníku na Rýchory (Balcar). V., Obří důl, 2 krkavci udolali kolouška, ačkoliv byla u něho laň - vyklovali mu světla (Malinovský). *Doplnění k Prunella 1994 - VIII.1994, Pomezí boudy, krkavci vyváděno 5 mládřat - pozdní hnízdění (Malinovský).*

Pozn.: Pozorování menšího počtu jedinců s ohledem na četnost výskytu již nezveřejňujeme.

Špaček obecný (*Sturnus vulgaris*) - 3.III., Vrchlábí, společně hejno asi 60 špačků a 100 kvíčal (Vávra).

Vrabec domácí (*Passer domesticus*) - 4.X., Luční bouda, 1 samice + 1 juv. ex. (Skřivan).

Vrabec polní (*Passer montanus*) - IV., Svoboda n. Úpou, na krmítko a na okraj lesa zaletovalo 12 ex. (Balcar).

Pěnkava obecná (*Fringilla coelebs*) - 28.I., Hostinné, u krmítka 1 ex. (Miles).

Jikavec severní (*Fringilla montifringilla*) - 29.V., Dvoračky, zpěv samce (Skřivan). 4.XI., Rýchorská bouda, 2,30 hod., 1 samec usedl k reflektoru při nočním odchytu (Mareček).

Čížek lesní (*Carduelis spinus*) - 14.-16.VI., H. Mísečky, mnoho ex. zaletuje na omítku (Miles).

Čečetka zimní (*Carduelis flammea*) - 28.I., Hostinné, Sídliště, 50 ex. na břizách (Miles). 27.XI., Prosečné, u "Obecňáku", na kopřivách a lebedě (80 ex.). V hejnu asi 10 ex. velmi světlého zabarvení (Grúz).

Stehlík obecný (*Carduelis carduelis*) - 29.I., Hostinné, na sídlišti na lopuchách 6 ex.; 18.VII., H.Albeřice, u penzionu Patricie 1 ex. (vše Miles).

Hýl rudý (*Carpodacus erythrinus*) - 23.V., Vrchlábí, zahrada u kláštera, zplvající samec (Flousek). 24.V. a 23.VI., Špindl. Mlýn, Labská přehrada; 29.VI., Hříběcí boudy a Výrovka; vždy zpěv samce (vše Miles). VII., H. Mísečky, ozobává omítku ze stěny budovy (Chutný).

Hýl obecný (*Pyrrhula pyrrhula*) - 25.III.-20.IV., Rýchorská bouda, krmítko se slunečnicí, odchyceno 25 samců a 18 samic (Miles).

Obsah ročníků Zpravodaje Prunella 1990-95

ČIHÁK, K., HOFMANN, G.,

1993: Chov a reintrodukce tetřeva hlušce (*Tetrao urogallus*) na Rýchorách v letech 1985 - 1989. XIX: 17 - 20.

DUSÍK, M.,

1994: Výsledky obsazování hnízdních budek pro dravce a sovy na území KRNAP v roce 1994. XX: 17 - 20.

1995: Stručné vyhodnocení obsazení hnízdních budek pro dravce a sovy na území KRNAP v roce 1995. XXI: 8 - 10.

FLOUSEK, J., RNDr.Dr.,

1990: Početnost vybraných druhů ptáků v Krkonoších. XVI: 22 - 24.

1990: Pozor na budníčka zeleného (*Phylloscopus trochiloides*) v Krkonoších. XVI: 24 - 26.

GRÚZ, J.,

1992: Hnízdění kukačky obecné v neobvyklých podmínkách. XVIII: 21 - 22.

1992: Mimořádně vysoká snůška vajec v hnízdě poštolky obecné. XVIII: 25 - 28.

1994: Čáp bílý (*Ciconia ciconia*) se šíří do Krkonoš. XX: 21 - 22.

HLAVATÝ, L.,

1992: K výskytu ořešníka kropenatého (*Nucifraga caryocatactes*) v Huntířově (okres Trutnov). XVIII: 23 - 25.

1994: Atypické hnízdo budníčka lesního (*Phylloscopus sibilatrix*). XX: 20 - 21.

1995: Sedí samec t'uhýka obecného (*Lanius collurio*) na vejcích a na mládřatech? XXI: 11 - 12.

JÓN, J.,

1994: Přehled stavů a lovu jelení zvěře za rok 1990 - 1994 na území KRNAPu. XX: 32.

LEJDAR, M.,

1990: Moje zkušenosti s odchovem ptačích mlád'at (drozd zpěvný, konipas horský). XVI: 26 - 28.
1994: Zpráva o činnosti ježčího útulku při ZO ČSOP Hostinné v roce 1993 - 1994. XX: 24 - 25.

MATERNA, J.,

1991: Vliv rozptýlené zeleně v zemědělské krajině krkonošského podhůří na společenstva hnízdicích ptáků. XVII: 14 - 20.

MILES, P., RNDr., CSc.,

1990: Zpráva z činnosti sekce v roce 1990. XVI: 2 - 7.
1991: Zpráva z činnosti sekce v roce 1991. XVII: 2 - 5.
1992: Zpráva z činnosti sekce v roce 1992. XVIII: 2 - 4.
1993: Ornitologický rok 1993, zpráva o činnosti sekce. XIX: 2 - 5.
1994: Ornitologický rok 1994, zpráva o činnosti sekce. XX: 2 - 5.
1994: 20 let oblastní ornitologické sekce při Správě KRMAP. XX: 6.
1995: Ornitologický rok 1995, zpráva o činnosti sekce. XXI: 2 - 7.

REDAKCE,

1990: Přehled ornitologických pozorování v roce 1990. XVI: 7 - 16.
1990: Souhrn publikací v Prunelle v letech 1975 - 1989. XVI: 16 - 22.
1991: Ptáci okroužkovaní v oblasti Krkonoš v roce 1991. XVII: 6 - 7.
1991: Přehled ornitologických pozorování v roce 1991. XVII: 7 - 14.
1992: Přehled okroužkovaných ptáků v roce 1992. XVIII: 4 - 6.
1992: Přehled ornitologických pozorování v roce 1992. XVIII: 6 - 20.
1993: Přehled ornitologických pozorování v roce 1993. XIX: 6 - 14.
1993: Přehled okroužkovaných ptáků v roce 1993. XIX: 15 - 16.
1994: Přehled okroužkovaných ptáků v roce 1994. XX: 15 - 16.
1994: Významnější ornitologická pozorování v oblasti Krkonoš v roce 1994. XX: 7 - 14.
1994: Zajímavější zpětná hlášení z kroužkování ptáků došla v roce 1994. XX: 23.
1994: Významnější pozorování obratlovců v oblasti Krkonoš v období let 1966 - 1994. XX: 25 - 31.
1995: Významnější ornitologická pozorování v roce 1995. XXI: xx - xx.
1995: Obsah ročníků 1990-95 Zpravodaje Prunella. XXI: xx - xx.
1995: Výsledky kroužkování ptáků v Krkonoších v letech 1975-1995. XXI: x-xx
1995: Významnější výskyty obratlovců v oblasti Krkonoš. XXI: xx - xx.

zpracoval Martin LEJDAR

Adresář členů a spolupracovníků sekce

BALCAR Zdeněk, Lázeňská 247, 542 24 Svoboda n. Úpou.
BARES Jaroslav, RNDr., Dětská ozdravovna, 543 51 Špindlerův Mlýn 50, tel. 0438/93273
BĚLKA Tomáš (1954), Družstevní 918, 517 21 Týniště n. Orlicí.
BERGR Jindřich, Antoníček 769, 543 71 Hostinné, tel. 0438/942744
† BUB Hans (1922-1995), Wilhelmshaven, BRD.
CERMAN Ladislav, Ing., Střední lesnická škola, 541 00 Trutnov.
CERVA Lubor (1962), Za Strahovem 69, 169 00 Praha 6, tel. 02/350 089.
DIVIŠ Miloslav, Ing., Okr. úřad Trutnov, Ref. život. prostředí, 541 00 Trutnov.
DIVIŠ Tomáš (1953), Tyršova 698, 552 03 Česká Skalice.
DUSÍK Miroslav (1954), Obránců míru 54, 503 02 Předměřice nad Labem.
DVORÁK Jiří, Správa KRMAP, 544 11 Vrchlabí.
FISER Petr (1940), Polní 672, 530 01 Vrchlabí 1.
FISERA Jaroslav, Valteřice 43, 512 36 Horní Branná.
FLOUSEK Jiří, RNDr. Dr (1957), Nám. míru 286, 543 01 Vrchlabí.
FORMÁNEK Jiří, RNDr., CSc. (1930), Hornoměcholupská 34, 102 00 Praha 10 - Hostivař.
GRÚZ Jan (1933), č.p. 31, 543 73 Prosečné, tel. 0438/ 94 28 57.
HARANT Kryštof, PhMr (1951), Raisova 1673, 530 03 Pardubice.
HLAVATÝ Ladislav (1926), č.p. 295, 544 63 Vítězná - Huntířov.
HOFMANN Gustav, č.p. 27, 542 26 Horní Maršov, tel. 0439/948250.
HORÁK Jan, Ing. (1962), Ve Lhotkách 1342, 530 03 Pardubice.
CHUTNÝ Bohumír, Ing. (1950), Malinová 27, 106 00 Praha 10.
JANALÍK František, J. Weisse 999, 514 01 Jilemnice, tel.: 0432/2164
JON Josef, Správa KRMAP, odbor LH, 543 01 Vrchlabí.
JUNA Jan, č.p. 526, 338 45 Strašice.
KALENSKÝ Josef, Ing. (1962), č.p. 264, 543 41 Lánov.
KYNČL Zdeněk, Vápenická 733, 543 01 Vrchlabí.
LEJDAR Martin (1976), Školní 321, 543 71 Hostinné, tel. 0438/942078 kl.16.
LEJDAR Radoslav (1978), Školní 321, 543 71 Hostinné, tel. 0438/942078.
LOMMER Ivo (1969), Rudé armády 306, 500 03 Hradec Králové.
MACHÁČEK Zdeněk (1975), č.p. 400, 512 38 Horní Branná.
MAREČEK Miloš (1945), Dlouhá 519, 541 02 Trutnov 4.
MATERNA Jan (1972), Husitská 468, 543 71 Hostinné.
MILES Petr, RNDr., CSc. (1937), Sídliště 724, 543 71 Hostinné, tel. zam. 0438/21011.
MOTYČKA Jiří (1926), Střimelická 2494/6, 141 00 Praha 4.
MÜLLER Ota, Správa KRMAP, Stř. TES, 542 21 Pec p. Sněžkou.
NAVRÁTIL Zdeněk, Ing., Okr. úřad, Ref. život. prostředí, 541 01 Trutnov.
NĚMEC Miroslav, Jiráskova 851, 543 01 Vrchlabí.
NOVOTNÝ Bohumil, č.p. 835, 514 01 Jilemnice.
PECINA Pavel, prom. biol., CSc. (1938), ZOO, U Trojského zámku 120/3, 171 01 Praha 7.
PELZ Pavel, Ing. (1924), Jugosl. partyzánů 21, 160 00 Praha 6 - Dejvice.
POKORNÝ Michal, č.p. 278, 512 38 Vítkovice.
PTÁČKOVÁ Olga, JUDr. (1955), Rumunská 2, 541 01 Trutnov.

REJMAN Bohumil(1924), Trstěnická 756, 570 01 Litomyšl.
SKRIVAN Petr (1985), Labská kotlina 978, 500 02 Hradec Králové.
SOURALOVÁ Veronika, Ing. (1968), Kubova 6, 180 00 Praha 8.
SANDEROVA Věra, B. Němcové 325, 541 01 Trutnov.
VAVRA Vladimír, RNDr., Liščí kopec 1280, 543 01 Vrchlabí, tel. 0438/22526.
WALTER Ota (1966), č.p. 5, 384 92 Borová Lada.
WEBER Hubert, Ing.(1917), Bernburger Str. 24, D-O-3310 Calbe / S., BRD.
ZAJÍC Jiří, MUDr.(1962), Bří Štefanů 810, 500 03 Hradec Králové.
ZICHA František (1957), Jilovská 115, 142 00 Praha 4.

Poznámka redakce

Uvedeni jsou pouze členové a spolupracovníci sekce, kteří vykazovali činnost a předávali redakci zpravodaje Prunella svá pozorování a poznatky v posledních pěti letech.

VERTEBRATOLOGICKÁ PŘÍLOHA

Význačnější výskyty obratlovců v oblasti Krkonoš

Plazi (Reptilia)

Ještěrka obecná (*Lacerta agilis*) - 16.VII.1995, Markoušovice, 600 m n. m., při sečení louky s vysokou trávou chycena 1 gravidní samice a pozorován 1 adult. samec (Miles).

Užovka hladká (*Coronella austriaca*) - 17.VI.1995, 1 ex. donesen z okolí Hostinného (Miles, R.Lejdar).

Savci (Mammalia)

Netopýr vousatý (*Myotis mystacinus*) - 24.X.1995, Hostinné, nález 1 juv. ex. (Miles).

Netopýr vodní (*Myotis daubentoni*) - 16.V.1995, 17 hod., Vrchlabí, zámecký park, nad hladinou rybníka létal nepřetržitě 1 ex. (Miles). 28.VI.1995, Hostinné, potok Čistá, 2 ex. chyceni večer do sítě (Miles, R.Lejdar).

Netopýr ušatý (*Plecotus auritus*) - 8.VI.1995, Arnultovice, bývalá školka, na půdě 10 ex., 1 ex. odchycen a určen (Miles, R.Lejdar).

Plíšák lískový (*Muscardinus avellanarius*) - 25.V.1995, Hostinné, Antoníček, v ptačí budce odchycena gravidní adultní samice (Miles, M. a R. Lejdar). 20.VI.1995, Rýchory, Pašovka, nález 1 ex. v budce (Miles).

Zajíc polní (*Lepus europaeus*) - 31.III.1995, dle jarního sčítání zvěře nahlášeno na území KRNAP 204 ex., z toho v LH Prameny Labe 50 ex., LH Prameny Úpy 70 ex., Prameny Mumlavy 84 ex. (Jón).

Liška obecná (*Vulpes vulpes*) - 31.III.1995, při jarním sčítání zvěře nahlášeno na území KRNAP 208 ex., z toho na LH Prameny Labe 50 ex., Prameny Úpy 65 ex., Prameny Mumlavy 93 ex. (Jón).

Psík mývalovitý (*Nyctereutes procyonoides*) - 1985, Hertvíkovic, 1 ex. nalezen sražený autem (Bureš, Balcar). X.1988, tamtéž, uloven 1 ex. (Hojný, Balcar); IX.1995, tamtéž, pozorován 1 dospělý ex. (Balcar, Hryzlík + 2 členové MS).

Jelen evropský (*Cervus elaphus*) - 31.III.1995, dle Sčítacího listu zvěře 1995 přítomno na území KRNP 429 ex. (144 jelenů, 80 kolouchů, 205 laní). Z toho v obůrkách 350 ex. Plánovaný lov v roce 1995 275 ex., NJKS (normované jarní kmenové stavy) 335 ex. (Jón).

Sika východní (*Cervus nipon*) - VIII.1995, honitba v Bystřici - Kalné Vodě, několikrát pozorován slabý kus jelínka (Balcar, Mrkvička, Rolf).

Srnec obecný (*Capreolus capreolus*) - 31.III.1995, dle Sčítacího listu zvěře 1995 napočítáno na území KRNP celkem 529 ex. (192 srnců, 193 srn, 144 srnčat). Z toho v obůrkách 133 ex. Plán lovu v roce 1995 143 ex. NJKS 530 ex. (Jón).

Daněk skvrnitý (*Dama dama*) - 1986, honitba Rudník I, nad Hertvíkovicemi, po dobu 1 týdne sledován 1 slabší lopatáč (Balcar, Hryzlík). 15.XII.1995, MS Poříčí - Lhota, střeleni daněk a danče, přítomna též 1 daněla (M.Diviš).

Los evropský (*Alces alces*) - 1975, Pomezní boudy, sledování stop, zhotoveny jejich fotografie (Baier, Balcar). 1980, Žacléř, honitba MS, viděna losí kráva (Balcar, Fiedler).

Muflon (*Ovis musimon*) - 1965, Raisovy boudy, poblíž uloveni muflonka a mladý beran (Balcar, Bartsch, Baroch). I.1995, Bohuslavice u Trutnova, trvalý výskyt 1 tříletého berana, 2 muflonek a 2 muflončat; 31.XII.1995, MS Poříčí - Lhota, střeleny 2 muflonky (vše M.Diviš).

Prunella

Zpravodaj
Oblastní ornitologické sekce
při Správě Krkonošského národního parku ve Vrchlabí

1995

ROČNÍK XXI.

Redaktor: RNDr. Petr MILES, CSc.

Redakční rada:

RNDr. Dr. Jiří FLOUSEK

Jan GRÚZ

RNDr. Petr MILES, CSc.

Grafická úprava a sazba: Martin LEJDAR

Tisk: Tiskárna Kopretina, Vrchlabská 299, 543 71 HOSTINNÉ tel.: 0438/
94 27 74

Vydává Správa Krkonošského národního parku
jako účelový tisk.

Náklad 300 výtisků

NEPRODEJNÉ

Tištěno na recyklovaném papíře (mimo obálku)

Informační centrum Českého svazu ochránců přírody v Hostinném nabízí levnější přírodovědnou a ekologickou literaturu. Možnost zaslání i na dobírku. (Zaslání ceníku proti nadepsané obálce s 3,60,-Kč známkou)

Z nabídky:

Fauna ČR a SR: sv. 28 Mihulovci a ryby 1(-295,-Kč), sv. 28 Mihulovci a ryby 2(-295,-Kč), sv. 25 Obojživelníci (-90,-Kč), sv. 26 Plazi (-90,-Kč), sv. 23 Ptáci III-1 + sv. 24 Ptáci III-2(-90,-Kč, každý zvlášť á -55,-Kč), sv. 27 Ptáci I(-360,-Kč).

Květena ČR: díl 2 (-160,-Kč), díl 3 (-205,-Kč), díl 4 (-305,-Kč).

... a velké množství dalších titulů.

IC ČSOP Hostinné, Školní 321, 543 71 HOSTINNÉ

KOUPÍM: Fauna ČSSR: sv. 1 - Křísí, sv. 2 - Mnohonožky, sv. 3 - Zlatěnky, sv. 4 - Kovaříkovití, sv. 5 - Tesaříkovití, sv. 6 - Kůrovci, sv. 7 - Sekáči, sv. 8 - Brouci listoroží I, sv. 9 - Mery, sv. 10 - Blechy, sv. 11 - Brouci listoroží II, sv. 12 - Drabčíkovití, sv. 13 - Komáři bodaví, sv. 14 - Stejnonožci suchozemští, sv. 15 - Vírníci, sv. 16 - Lupenonožci, sv. 17 - Želvušky a jazyčnatky, sv. 18 - Jepice, sv. 19 - Ptáci I (1. vyd.), sv. 20 - Grabwespen, sv. 21 - Ptáci II (1. vyd.), sv. 22 - Krevsající mouchy a střechci. Květena ČR: díl 1.

Martin LEJDAR
Školní 321, 543 71 HOSTINNÉ
tel. 0438/ 94 20 78 kl. 16